

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 107/08-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. apríla 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť A. R., K., zastúpenej advokátom JUDr. Ing. P. H., K., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom v súčasnosti pod sp. zn. 15 C 289/94 a predtým pod sp. zn. 15 C 792/94 a takto

rozhodol:

1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 porušil základné právo A. R., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných prietahov.

3. A. R. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. A. R. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 9 663 Sk (slovom deväťtisícšesťstošesťdesiat'tri slovenských korún), ktorú je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. Ing. P. H. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. *Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 6. marca 2008 č. k. II. ÚS 107/08-11 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť A. R., K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom v súčasnosti pod sp. zn. 15 C 289/94 a predtým pod sp. zn. 15 C 792/94 (ďalej aj „napadnuté konanie“).*

1.1 Zo sťažnosti a z jej doplnení vyplynulo najmä, že: „(...) v roku 1994 podala sťažovateľka A. R. (...) na OS Košice I proti odporcovi T. K. žalobu o odstránenie neoprávnenej stavby postavenej na v roku 1984 neoprávnene bez náhrady vyvlastnenom pozemku sťažovateľky eventuálne žalobu o zriadenie vecného bremena.

Tento spor dostal na Okresnom súde Košice I sp. zn.: 15 C 792/94 a bol neskôr spojený do sp. zn.: 15 C 289/94.

(...) od určitého momentu ako keby celý súdny prípad zamrzol napriek tomu, že uplynulo už skoro 13 rokov od doby podania žaloby sťažovateľkou. (...)

Sťažovateľka sa domnieva, že vec nie je nijako zvlášť právne ani fakticky zložitá. Ide len o rozhodnutie vo veci, v ktorej podala žalobu celá séria žalobcov a prakticky sa jedná o jednu takmer totožnú vec, v ktorej sa mení len meno žalobcu a číslo parcely. Žalovaný je stále ten istý. Takýto bežný spor by skutočne nemalo byť problém rozhodnúť v kratšej než 3 ročnej lehote, natož v lehote 6 ročnej a natož v lehote skoro 13 ročnej.

Sťažovateľka sa tiež domnieva, že jej vlastné správanie nezavinilo žiadne priedahy, ktoré by sa jej alebo jej strane mohli pripočítavať na ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priedahom. Naopak, domnieva sa, že ÚS KE by mohol prihliadnuť na tú skutočnosť, že sťažovateľka prejednávaniu veci urgovala a sťažovala sa na priedahy v konaní a žiadala aj písomne predsedu OS Košice I o odstránenie priedahov v konaní.(...)

Sťažovateľka sa domnieva, že má právo požadovať aj finančné zadosťučinenie za porušenie svojho základného ústavného práva aspoň vo výške 80 000.- Sk. Teda cca iba okolo 500.- Sk za každý z doterajších už skoro 160 mesiacov zdržiavania rozhodnutia. Tento návrh v zmysle § 50 ods. 3 zákona o Ústavnom súde odôvodňuje tým, že až do konca marca 2007 nebolo v konaní rozhodnuté, takže sťažovateľka bola a je v absolútnej právnej neistote nielen čo do existencie (alebo neexistencie) svojho práva na pozemkovú parcelu ale v prípade uznania jej práva na pozemkovú parcelu, čo očakáva, hlavne je v absolútnej právnej neistote čo sa týka finančnej možnosti využitia svojej pozemkovej parcely na prenájom za úhradu. Stratila tak na možnom nájme hodnoty doposiaľ už za neuveriteľných minimálne 150 mesiacov.

Ovšem sťažovateľka si uvedomuje, že požadované finančné zadosťučinenie nemá byť nijakou náhradou za túto stratu a neodôvodňuje ju týmto, ale poukazuje na to, čo mimo iného neprimerané časové priedahy v súdnom konaní na jej možnom zveladení majetku zapríčinili.

A keďže aj potreby sťažovateľky vo veku 51 rokov pri podaní žaloby a v terajšom už dôchodcovskom veku 64 rokov sú rôzne a zvýšené, samotné deklarovanie porušenia svojho práva a príkaz konať bez zbytočných priedahov v konaní, po skoro trinástich rokoch ktoré sa už nedajú vrátiť, sa sťažovateľka domnieva, že nemožno považovať za dostatočné. Jedná sa o neuveriteľnú skoro 1/4 = jednu štvrtinu dĺžky jej života v pomere s tým vekom, aký mala pri podaní žaloby. (...)

Svoju majetkovú aj nemajetkovú ujmu vidí sťažovateľka okrem iného aj v pocitoch neistoty, márnosti, krivdy a úzkosti vyplývajúcich zo situácie, keď súd za neprimeranú dobu skoro 13 rokov nerozhodol a ani plynulo nekonal v jej prípade, ktorého predmetom je majetkový spor, ktorého výsledok však má priamy vplyv na príjem sťažovateľky. Sťažovateľka si uvedomuje, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je prípadná náhrada škody, preto sa ani neodvoláva a ani neuplatňuje napr. celú sumu stratenej náhrady za prenájom pozemku za dobu skoro 13 rokov o ktorú v neposlednom rade ide a neuplatňuje ani jej časť. Ale 80 000- Sk považuje za primeranú čiastku z dôvodu skoro 13 ročného trvania tohto konania a skoro 13 ročného denného stresovania. (...)

Ďalej sa sťažovateľka domnieva, že má právo na náhradu nákladov za právne zastúpenie (...).“

1.2 Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľky pani menom A. R. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom na OS Košice I teraz pod sp. zn.: 15 C 289/94 predtým pod sp. zn.: 15 C 792/94 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje aby v konaní vedenom na OS Košice I teraz pod sp. zn.: 15 C 289/94 predtým pod sp. zn.: 15 C 792/94 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľke menom A. R. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 80 000.- Sk slovom osemdesiat tisíc korún, ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť sťažovateľke menom A. R. trovy konania (...).“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. A. M., listom z 31. marca 2008 sp. zn. Spr. 2364/05 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 9. apríla 2008.

2.1 Predseda okresného súdu podal chronológiu vykonaných úkonov v napadnutom konaní a uviedol tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Sťažovateľka, ktorá vystupuje v konaní 15 C 792/94 na procesnej strane žalobkyne, podala spolu s ďalšími 23 žalobcami na tunajšom súde dňa 3. 10. 1994 žalobu proti žalovanému T. K., o odstránenie neoprávnenej stavby postavenej na ich pozemku č. 6993/2 zapísanom v katastri nehnuteľnosti na LV č. 10258, katastrálne územie K. (...)

Po právnej stránke vec nie je náročná. Je však náročná po stránke skutkovej.

V konaní vystupuje na strane žalobcov viacej subjektov, z ktorých v priebehu konania niekoľkí zomreli, a preto bolo potrebné čakať na výsledky dedičských konaní. Na objektívne zistenie skutkového stavu bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie. Tieto skutočnosti a tiež zmeny v osobe zákonnej sudkyne značne prispeli k predĺženiu konania.

Žiadame upustiť od ústneho prejednávania sťažnosti, pretože od tohto prejednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedu okresného súdu uviedol tieto podstatné skutočnosti:

„(...) Keďže sa potvrdzuje obdobie nečinnosti súdu od 06. 04. 1995 do 27. 07. 2000 a podobné obdobie nečinnosti súdu bolo aj od 17. 01. 2001 do 16. 10. 2003, (je to známe z obdobných náleзов ÚS SR napr.: II. ÚS 200/05; I. ÚS 207/05; I. ÚS 232/05; atď.) celková doba od podania žaloby v roku 1994 dosahuje v tomto prípade zas o tri roky viac ako pri náleзоch ÚS u iných sťažovateľov z roku 2005 (už vtedy bolo 11 rokov) a dnes je teda skoro 14 rokov.

Potvrdzujú to aj aktuálne nálezy Ústavného súdu v totožných resp. identických konaniach napr.: II. ÚS 222/07 (ide vždy o iného sťažovateľa v rovnakom spore).

Po právnej stránke nepovažuje sťažovateľka vec za značne zložitú, naopak za veľmi jednoduchú. Zložitost' pre odporcu spočíva len v tom, že spojil viac podobných alebo celkom rovnakých vecí (rozdielni sú len žalobcovia - žalovaný je ten istý) do jednej veci a len kvôli tomu odporca považuje teraz vec za skutkovo zložitú a sám ju považuje rovnako ako sťažovateľka za právne jednoduchú.

Tým skôr je samozrejme neodôvodnené, že tento spor trvá už skoro neveriteľných 14 rokov.

Sťažovateľka netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. (...)

Sťažovateľka si uplatňuje trovy právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu advokáta menom JUDr. Ing. P. H., K., za štyri právne úkony vo veci. “

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom v súčasnosti pod sp. zn. 15 C 289/94 a predtým pod sp. zn. 15 C 792/94:

Konanie vedené okresným súdom začalo 3. októbra 1994 podaním žaloby 24 žalobcov (ďalej len „sťažovateľka a spol.“) proti T. K. (ďalej len „žalovaný v 1. rade“) o odstránenie stavby postavenej na pozemku, ktorý patrilo právny predchodcom sťažovateľky a spol. a bol neoprávnene vyvlastnený. Okresný súd 4. apríla 1995 vyzval sťažovateľku a spol. na zaplatenie súdneho poplatku (súdny poplatok bol zaplatený 2. mája 1995) a 25. apríla 1995 súd vyzval žalovaného v 1. rade, aby sa vyjadril k žalobe.

Podaním doručeným súdu 14. februára 1997 sťažovateľka a spol. navrhli, aby okresný súd pripustil pristúpenie Mesta K. do konania ako žalovaného v 2. rade, a doplnili petit žaloby tak, že alternatívne navrhujú, aby bolo zriadené časovo neobmedzené vecné bremeno v prospech žalovaných za peňažnú náhradu určenú znaleckým posudkom. Okresný súd 19. februára 1997 zaslal doplnený návrh žalovanému v 1. rade a Mestu K.

Dňa 27. júla 2000 okresný súd uznesením pripustil pristúpenie Mesta K. do konania ako žalovaného v 2. rade a zároveň nariadil pojednávanie na 27. september 2000. Listom z 1. augusta 2000 okresný súd požiadal Okresný úrad K., odbor katastrálny (ďalej len „katastrálny úrad“), o zaslanie listu vlastníctva a identifikáciu spornej parcely. Na pojednávaní 27. septembra 2000 okresný súd vypočul prítomných účastníkov

a pojednávajúce odročil na neurčito za účelom upresnenia aktuálneho okruhu žalobcov, pretože traja žalobcovia zomreli.

Následne 28. septembra 2000 okresný súd žiadal od katastrálneho úradu zaslanie listu vlastníctva k spornej nehnuteľnosti, ktorý mu bol doručený 11. októbra 2000 a 12. októbra 2000 právny zástupca sťažovateľky a spol. aktualizoval okruh žalobcov.

Ďalší procesný úkon vykonal okresný súd až 25. januára 2002, keď si vyžiadal dedičský spis po právnej predchodkyni sťažovateľky a spol., ktorej mala byť sporná nehnuteľnosť vyvlastnená. Následne v roku 2002 okresný súd priebežne zisťoval výsledky dedičských konaní a ustaloval okruh žalobcov (úradné záznamy z 31. januára 2002, 7. februára 2002). Dňa 27. júna 2003 okresný súd žiadal od Okresného úradu K. vyvlastňovací spis týkajúci sa vyvlastnenia sporného pozemku a 7. augusta 2003 nariadil pojednávajúce na 16. október 2003. Na tomto pojednávajúci okresný súd po zistení, že zomreli žalobkyne v 1. a 23. rade, vypočul prítomných účastníkov konania a pojednávajúce odročil na neurčito za účelom pripojenia dedičských spisov po zomrelých žalobkyňach a predvolania do tej doby nevypočutých žalobcov.

Dňa 28. októbra 2003 a 26. novembra 2003 okresný súd zisťoval stav dedičského konania po zomrelej žalobkyňi v 23. rade. Dňa 27. apríla 2004 sťažovateľka a spol. podali návrh, aby okresný súd pripustil pristúpenie T. K., s. r. o., do konania ako žalovaného v 3. rade. Listom z 31. mája 2004 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky a spol., aby predložil úplný zoznam žalobcov vzhľadom na zmeny okruhu aktívne legitimovaných účastníkov, a súčasne požiadal katastrálny úrad o poskytnutie informácie. Právny zástupca sťažovateľky a spol. reagoval na výzvu okresného súdu 28. júna 2004. Uznesením z 28. júla 2004 okresný súd pripustil pristúpenie T. K., s. r. o., do konania ako žalovaného v 3. rade a uznesením z 11. novembra 2004 spojil na spoločné konanie posudzovanú vec a ďalších 9 vecí ku konaniu vedenému pod sp. zn. 15 C 289/94 za účelom znaleckého dokazovania a ustanovil súdneho znalca z odboru geodézie a kartografie. Vo výroku o nariadení znaleckého dokazovania uznesenie nadobudlo právoplatnosť 30. novembra 2004 a vo výroku o uložení povinnosti zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania 16. decembra 2004.

Okresný súd 7. apríla 2005 vyzval súdneho znalca, aby si prevzal súdne spisy za účelom vypracovania znaleckého posudku, znalec (Ing. H.) ich prevzal 11. apríla 2005.

Uznesením z 22. júla 2005 okresný súd pripojil ďalšie štyri veci na spoločné konanie a predĺžil znalcovi lehotu na vypracovanie znaleckého posudku do 30. septembra 2005. Uznesením z 25. októbra 2005 okresný súd opäť predĺžil súdnemu znalcovi lehotu na podanie znaleckého posudku o 60 dní.

Súdny znalec predložil okresnému súdu znalecký posudok 2. januára 2006 a 3. januára 2006 ho okresný súd zaslal na vyjadrenie účastníkom konania. Uznesením z 25. mája 2006 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie znalkyňou z odboru stavebníctva, odvetvia oceňovanie nehnuteľností, za účelom ocenenia vecného bremena a 18. augusta 2006 vyzval znalkyňu, aby si prevzala súdne spisy. Znalkyňa tak urobila 7. septembra 2006 a 9. októbra 2006 predložila vypracovaný znalecký posudok, ktorý okresný súd 10. októbra 2006 zaslal na vyjadrenie účastníkom konania.

Dňa 17. apríla 2007 bolo vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 792/94 (pôvodná spisová značka pred spojením vecí na spoločné konanie, pozn.) nariadené pojednávanie na 3. máj 2007, na ktorom právny zástupca sťažovateľky a spol. upresnil okruh žalobcov a pojednávanie bolo bez uvedenia dôvodu odročené na neurčito.

Podľa zistenia ústavného súdu sa ďalšie pojednávanie vo veci konalo 30. novembra 2007, ktoré bolo na žiadosť právneho zástupcu žalovaných odročené na 18. január 2008. Pojednávanie nariadené na tento termín však bolo zrušené z dôvodu pracovných povinností zákonnej sudkyne mimo okresného súdu. Ďalšie pojednávanie vo veci bolo nariadené na 25. január 2008.

Ostatné pojednávanie z 29. februára 2008 bolo odročené na neurčito z dôvodu vznesenia námietky zaujatosti právnym zástupcom žalovaného v 3. rade voči konajúcej sudkyňi. Žalovaný v 3. rade bol vyzvaný na zaplatenie poplatku za vznesenú námietku zaujatosti, ktorý uhradil 4. marca 2008. Dňa 4. marca 2008 bol predmetný spis predložený Krajskému súdu v Košiciach, aby rozhodol o vznesenej námietke zaujatosti.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom v súčasnosti pod sp. zn. 15 C 289/94 a predtým pod sp. zn. 15 C 792/94 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované

v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania nemožno pripísať na vrub zložitosti prerokovávanej veci. Právnu zložitosť konania inak vo svojom vyjadrení nenamietal ani predseda okresného súdu.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom, teda doterajšia dĺžka napadnutého konania nebola vyvolaná správaním sťažovateľky.

3. *Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že napadnuté konanie sa začalo 3. októbra 1994, teda do dnešného dňa trvá už viac ako štrnásť rokov, čo už samo osebe nemožno považovať za primeranú dobu konania. Po podaní žaloby 3. októbra 1994 okresný súd vykonal prvý procesný úkon až po šiestich mesiacoch 4. apríla 1995, keď sťažovateľku a spol. vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu, pričom po zaplatení súdneho poplatku 2. mája 1995 okresný súd vykonal ďalší meritórny procesný úkon až po viac ako roku a deviatich mesiacoch 19. februára 1997, keď vyzval právneho zástupcu sťažovateľky a spol., aby sa vyjadril k stanovisku žalovaného v 1. rade. Po vykonaní tohto procesného úkonu bol okresný súd vo veci opäť činný až po viac ako troch rokoch a piatich mesiacoch, keď uznesením z 27. júla 2000 rozhodol o pristúpení žalovaného v 2. rade. Ďalšiu nečinnosť okresného súdu ústavný súd zistil v období od 27. februára 2002 do 27. júna 2003, t. j. viac ako jeden rok a takmer štyri mesiace. Napokon okresný súd nariadil znalecké dokazovanie vo veci po viac ako desiatich rokoch od začiatku konania. Okresný súd od 30. novembra*

2004, keď nadobudlo právoplatnosť uznesenie z 11. novembra 2004 o nariadení znaleckého dokazovania, zabezpečil odovzdanie spisov súdnemu znalcovi po viac ako štyroch mesiacoch, a to 7. apríla 2005.

Okresný súd teda počas viac ako siedmich rokov nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako žalobkyňa v napadnutej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K prietahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale predovšetkým v dôsledku postupu súdu. Argumentáciu okresného súdu spočívajúcu v poukazaní na nutnosť zisťovania výsledkov dedičských konaní z dôvodu úmrtí niekoľkých žalobcov a na potrebu nariadenia znaleckého dokazovania, ktoré mali prispieť k celkovej dĺžke konania, ústavný súd neakceptoval. Uvedené skutočnosti jednotlivo ani vo vzájomnej spojitosti nemôžu odôvodňovať celkovú viac ako 14 rokov trvajúcu neprimeranú dĺžku posudzovaného súdneho konania.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 80 000 Sk, ktoré zdôvodnila najmä tým, že sa dlhodobo nachádza „okrem iného aj v pocitoch neistoty, márnosti, krivdy a úzkosti vyplývajúcich zo situácie, keď súd za neprimeranú dobu skoro 13 rokov nerozhodol a ani plynulo nekonal v jej prípade“ .

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky považuje za odôvodnené v požadovanej sume 80 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia za tri účelne vynaložené úkony právnej služby (prípravu a prevzatie zastúpenia a podanie sťažnosti 26. februára 2007 a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu 8. apríla 2008). Za dva úkony vykonané v roku 2007 patrí odmena v sume dvakrát po 2 970 Sk a dvakrát režijný paušál po 178 Sk v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Za jeden úkon, ktorý bol vykonaný v roku 2008 patrí odmena v sume 3 176 Sk a k tomu režijný paušál v sume 191 Sk v zmysle citovanej vyhlášky. Celkové trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú preto sumu 9 663 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o sťažovateľkou uplatnených trovách konania rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2008